

Kannanotto

7.9.2023

Pirkanmaan
hyvinvointialue

URJALASSA PAIKALLISESTI TOTEUTUVA KIVIJALKA ON VAIKUTUKSELLISIN JA TUKEE MYÖS PIRHAN SÄÄSTÖTAVOITTEITA

Esitämme, että

1. Pirkanmaan hyvinvointialueella ei viedä nykyistä suunnitelmaa päätöksentekoon ennen kuin perustellut selvitykset kivijalkojen poistamisien muutosvaikutuksista on tehty ja käsitelty.
2. Urjalan osalta selvitetään kustannukset ja välilliset vaikutukset sille, että vastaanottopalvelua eli palveluverkon kivijalkaa ei tarjota Urjalassa.

Pirkanmaan palveluverkkoon kohdistuvat muutostarpeet ovat olleet meidän kaikkien tiedossamme. Toimintaa ei kuitenkaan saisi supistaa puutteellisella tiedolla ja väärin perustein. Valmistelun taso, vaikutusarvioinnin ohuus sekä vuorovaikutuksen puute on järkyttävää.

Esitetyt suunnitelmat eivät tue ajatusta merkityksellisestä elämästä reuna-alueilla ja tuntuu, että Pirha ei halua olla meitä varten. Luottamuksen sijaan esitetyt suunnitelmat aiheuttavat aiheellista pelkoa siitä, että palvelujen heikon saavutettavuuden vuoksi pahoinvointi lisääntyy, ihmisten terveys vaarantuu ja kallis erikoissairaanhoidon ruuhkautuu. Kun säästöjä tehdään väkivalloin, lopputulos voi olla sekä huonompi, että kalliimpi.

Lakkautusesityksen perusteina on esitetty muun muassa kiinteistöjen kuntoluokituksia sekä vastaanottokäyntien prosenttiosuutta Pirkanmaan hyvinvointialueen kaikista vastaanottokäynneistä. On totta, että Urjalan vastaanottokäyntien osuus on vain noin prosentin hyvinvointialueen kaikista käynneistä, mutta nämä yli 13 400 vuosittaista vastaanottokäyntiä ovat tuskin edes 100 % tulevaisuutemme palvelutarpeesta. Urjalan väestöstä yli kolmannes on 65 vuotta täyttäneitä.

Urjalassa tehdään päivätasolla pelkästään terveystalouksissa yli 50 vastaanottokäyntiä. Kuljetusrumbaan liittyvien haasteiden lisäksi tiedetään, että Akaa ei pysty sijoittamaan Urjalan vastaanottoa nykyisiin tiloihinsa. Tilat ovat nykyiselläänkin todettu ahtaiksi. Urjalan lisäksi käyntejä Akaaseen on tarkoitus siirtää Punkalaitumelta ja Vesilahdesta. Syntyvä ruuhka on myös akaalaisille iso heikennys. Mikäli lisäinvestointeja halutaan välttää, voisi osan kyseisen alueen vastaanottoista siirtää Urjalaan. Matka on molempiin suuntiin yhtä pitkä.

Valmistelua leimaa kiire ja autoritäärijohtaminen. Hyvinvointialueen tulisi strategisen kärkiteemansa mukaisesti ottaa oma henkilöstönsä kehittämistyöhön. Vastaanottoa toteuttavien ammattilaisten kuuleminen on aivan kriittistä. Heillä on käytännön työn kautta näkemyksiä palveluiden tehostamisesta hyvinvointialueen parhaaksi. Myös ensihoidon asiantuntemus tulisi valjastaa osaksi valmistelua, kun palveluiden saavutettavuuden heiketessä potilaskuljetukset väistämättä lisääntyvät.

Muutoksen jälkeen kymmenet kelataksit suhaavat ysitietä päivittäin. Erityisesti ikäihmisille on työlästä käyttää julkisia kulkuvälineitä. Pitkien välimatkojen kulkeminen maksaa ja on epäekologista. Kustannuksiin osallistuu asiakkaan lisäksi Kela tai Pirha itse. Todennäköisesti myös kiireettömät tehtävät ambulansseilla lisääntyvät, jolloin kiireellisten tehtävien viiveet kasvavat. Taksien lisäksi ambulanssit suhaavat pitkin Pirkanmaata, varsinkin ilta- ja yöaikaan, jolloin Urjalassa taksin saaminen on lähes mahdotonta. Puolikiireellisen hoidon sekä pitkäaikaissairauksien hoito paikallisesti pitkissä potilassuhteissa on kustannustehokkainta.

Uudistuksia on perusteltu myös sillä, että palveluissa siirrytään enemmän liikkuviin ja digipalveluihin. Urjalan väestöpohjalla on epärealistista ajatella, että käynneistä merkittävä osa olisi toteutettavissa etäkäynneillä. Valtaosa lääkäreiden ja hoitajien työajasta kuluu pitkäaikaisesti monisairaiden potilaiden hoitoon ja terveyden ylläpitämiseen tapauksissa, joissa potilasta ei ole mahdollista asianmukaisesti tutkia ja hoitaa etänä. Urjalan ikääntyneemmällä ja sairaammalla väestöllä ei ole tietotaitoa digipalveluiden käyttöön.

Urjalassa hoidetaan hyvin vähän työikäisiä, jotka niistä eniten hyötyisivät.

Henkilöstön saatavuus on ollut merkittävä ongelma terveydenhuollossa. Urjalassa ei ole ollut henkilöstövajetta, ja henkilöstö on sitoutunutta työskentelemään Urjalassa. Urjalan terveysaseman neljä lääkäriä ja neljä hoitajaa ovat yhdessä kehittäneet vuonna 2021 tunnustustakin saaneen mallin, jonka ansiosta terveysasemasta tuli potilaslähtöinen ja jonoton. Kehittämistyöhön on valmiutta myös nykyisten haasteiden edessä.

Urjalan terveyskeskuskiinteistö on tehdyn tarkistuksen myötä asetettu parhaaseen, vihreään, luokkaan. Olemmekin Urjalassa halunneet varmistaa, että hyvinvointialueella ja Pirhan henkilöstöllä on käytössään nykyaikaiset ja toimivat tilat. Olemme myös tehneet etukäteen toimenpiteitä esimerkiksi oman vuodeosastomme siirtämisellä Valkeakoskelle. Lisäksi nyt on valmistumassa terveystalouden ja kotipalvelun yhteyteen remontoitu tila sosiaalitoimen tarpeet huomioiden. Mahdollisuus toimia kompaktisti samassa kiinteistössä on huomioitu. On aivan ehdotonta, että sosiaalitoimen asiakkaat saavat avun lähellä kotiaan. Urjalassa on sosiaalitoimen palveluita tarvitsevia, joiden hakeutuminen ja pääseminen avun äärelle on haasteellista. Apu on silti elintärkeää. Kivijalkapalvelun säilyttäminen vahvistaisi myös huoltovarmuutta Pirkanmaalla.

Ymmärrämme Pirhan tarpeen kohtuullistaa vuokramenojaan kunnissa. Tälle keskustelulle annamme vuokranantajana tilaa. Emme halua, että nykyinen, osin ylimitoitettu, kustannustaso määrittää tulevaisuuden palveluita.

Vaikka Pirha organisaationa on lähtötelineissä, tulisi sen hahmottaa oma asemansa hyvinvoinnin mahdollistajana myös välillisesti. Terveystalouden saavutettavuuden heikkeneminen vaikuttaa kokonaisvaltaisesti kunnan elinvoimaan ja voi olla monelle kunnalle kuolinisku. Näin merkittävää päätöstä ei voida tehdä näin nopealla aikataululla ja heikoilla taustamateriaaleilla. Edes hehtaarialukemaltaan oikeita talouslaskelmia sekä arvioita palveluiden keskittämisen vaikutuksista pitäisi ehdottomasti olla. Kohtuuttominta olisi tilanne, jossa sulkemisella ei saavutettaisi säästöjä, mutta kunnat kyykkäisivät. Olisi järkyttävää, mikäli Pirkanmaalla toteutuisi kuntarakennemuutos vain puutteellisen valmistelun vuoksi.

Hyvinvointialueen toiminta rahoitetaan leikkaamalla yhdenvertaisesti kaikkien kuntien verotuloista 12,64 % sekä siirtämällä valtionosuuksia hyvinvointialueen palvelutuotantoon. Urjalan väestö on jo ikääntynyttä ja siirtyneiden valtionosuuksien määrä on Urjalan osalta merkittävä. Palvelujen saatavuus ei kuitenkaan jatkossa olisi tasa-arvoista.

Hyvinvointialueisiin siirtymistä valmisteltiin useita vuosia. Palveluiden järjestäminen on kuitenkin vielä suurempi muutos, jonka valmistelulle tulisi antaa aikaa niin kauan, että päätöksentekijöiden on mahdollista olla aidosti vakuuttuneita muutosten vaikuttavuudesta. Esitetty suunta on tehty lintuperspektiivistä, jossa käytetään isomman oikeutta sanella. Toivomme Pirkanmaan hyvinvointialueen ottavan lisäaikaa valmisteluun ja tavoittelevan oikeamielisyyttä sekä sellaista palveluiden toteuttamisen mallia, jossa koko Pirkanmaa voi olla tukemassa reformia, jonka väistämättä tarvitsemme.

Pyydämme, että näette tämän reaktiomme mahdollisuutena virittää hyvinvointialueen palveluverkosto parhaaksi mahdolliseksi pirkanmaalaisille niin, että Pirkanmaa ja sen asukkaat voivat olla vilpittömän ylpeitä terveyspalveluistaan. Tämä on vaikea tehtävä, jossa haluamme teitä tukea.

Yhteistyössä,

Urjalan kunta